

Kultur- og likestillingsdepartementet
Leder av NOU-utvalget musikk, prof. Sigrid
Røyseng

Dato: 31.10.2023

Vår ref: 23/03612-1 tm783

Deres ref:

Innspill fra Den norske kirke om kirkens bidrag i norsk musikkliv

Den norske kirke ser frem til at norsk musikkliv får en offentlig utredning som har en helhetlig gjennomgang av musikkfeltet med dets institusjoner, organisasjoner, frivillige, utøvere og virkemiddelapparat. I den forbindelse ønsker vi å gi en kort presentasjon av deler av kirkens musikkliv.

Musikklivet i Den norske kirke

Historiske røtter

Kirkerådet har merket seg at Meld. St. 8 *Kulturens kraft, kulturpolitikk for framtida* åpner med at den legger til grunn NOU 2013:4 *Kulturutredning 2014* (s. 7).

Utredningen løfter frem kirken sammen med Forsvaret som de viktigste kulturinstitusjonene i det norske samfunnet ved inngangen til 1800-tallet. Disse institusjonene stod sentralt blant annet i utviklingen av landets musikkliv ved å bidra til utdanning og sysselsetting av profesjonelle musikere. Kirkens salmesang omtales her som en grunnstamme i datidens folkelige musikkliv. Denne fellessangen dannet grunnlaget for oppblomstringen av landets korbevegelse (s. 28).

Ved overgangen fra 1800 til 1900-tallet finner vi to milepæler innen norsk musikkliv som kirkens musikere bidro til: etableringen av musikkonservatoriet i 1883 ved L. M. Lindeman¹ og stiftelsen av Norges Organistforbund 1904². Begge bidro til en profesjonalisert kirkemusikksektor, en arv dagens musikkliv står på skuldrene til representert ved Norges Musikkhøgskole og fagorganisasjonen Creo.

Dagens kirkemusikere

I dag inngår Den norske kirke med sine 1 260 kirker blant én av et fåtall institusjoner som har et kontinuerlig musikktilbud. Musikkvirksomheten betjenes over hele landet av i underkant 900 fast ansatte musikere og dirigenter i ulike stillingsprosenter. Musikere og dirigentene har høy kunst- og musikkfaglig kompetanse. Flere av dem har også stillinger ved kulturskoler og høyere utdanningsinstitusjoner. Gjennom sin

¹ For mer informasjon, se her: <https://lindemanslegat.no/?p=998>

² For mer informasjon, se her: <https://creokultur.no/om-creo/historie/> og *Mangfold og egenart. Utdfordringer og kompetansebehov på kirkemusikksektoren*. Rapport fra kirkemusikalsk utvalg satt ned av det sentrale Etter- og videreutdanningsutvalget for KA-sektoren, 2006 s. 13-14.

musikalske virksomhet knyttet til gudstjenesteliv med liturgisk musikk og salmesang, kor-, konsert- og musikkfestivalvirksomhet samarbeider våre musikere med lokale, regionale, nasjonale og internasjonale utøvende instrumentalister, sangere og komponister.

Kirkens bidrag og fotfeste i det allmenne kulturliv blir verdsatt i ulike sammenhenger. Ett lokalt eksempel er organist Gunnar Petersen-Øverleir som fikk kulturprisen 2013 for sitt arbeid med *Røa musikkfestuker*³ i Røa bydel i Oslo. Flere kirkemusikere er tildelt Ridder av 1. klasse av Den kongelige St. Olavs orden. Forfatter- og komponistregisteret i Norsk salmebok 2013 inneholder kjente navn innen norsk musikkliv. Nils August Andresen peker i en kronikk på hvordan kirkens kontakt med sitt ikke-betalende kirkelige publikum har påvirket det musikalske språket og feltets estetiske normutvikling⁴.

For å ivareta og fornye den kirkemusikalske arven har Kirkemusikksenter Nord (KIN) i Bodø nylig fått etablert Norsk kirkemusikkarkiv⁵. Det skal driftes i samarbeid med Arkivverk Nordland som skal ha det arkivfaglige ansvaret. KIN skal ha ansvar for koordinering, fagrådgiving og klassifisering.

Korvirksomhet

Kirkens korvirksomhet har et bredt nedslagsfelt og bidrar til et levende kormiljø i Norge. Kor dirigentene hører til i lokalmiljøet, men de har også et regionalt, nasjonalt og internasjonalt nettverk og samarbeid med kulturlivet. Noen av korene har egne skoler som f.eks. Uranienborg i Oslo, på Nøtterøy og i Bø i Telemark. For tiden har korene en nedadgående trend både for antall kor og kormedlemmer. Babysang i kirken er derimot en stabil aktivitet med økt vekst av deltakere.

Kirkens elleve domkor har en sterk posisjon i sine byer. Oslo og Nidaros domkirker har særegne oppgaver innen offentlig representasjon. Domkorene er en spydspiss innen norsk og nordisk kirkemusikk og korvirksomhet. De utøver korsang på et meget høyt kunstnerisk nivå, har et allsidig repertoar, deltar ukentlig i gudstjenester, fremfører konserter, drar på turneer og samarbeider med profesjonelle.

Kirkekorene inngår i statistikken for kirkens konsertvirksomhet i egen regi, men også i andres da de ofte samarbeider med artister f.eks. på deres julekonserter. Flere andre kor bruker også kirken som konsertsted for sin konsertvirksomhet⁶. Kirkens kulturfrivillige bidrar til gjennomføring av disse konsertene⁷.

³ Se referat fra Røa bydelsutvalg 14. nov. 2013, <https://www.venstre.no/artikkel/2013/12/19/referat-fra-bydelsutvalget/>

⁴ Aftenposten 17. oktober 2009 *Kunst trenger et marked*.

⁵ Se mer informasjon her: www.kin.no og [Samarbeid om etablering av Nasjonalt Kirkemusikkarkiv i Nord - Arkiv i Nordland](#)

⁶ Jf. Kulturalliansens rapport 3-2022, *Kartlegging av 25 kommuner* s. 42 (47,1 % bruker kirken og 11,4 % bruker kirkens menighetshus).

⁷ Statistikkoversikt over dette finnes i vedlegget Den norske kirkes musikkvirksomhet 2019 og 2022.

Det finnes to kirkelige kororganisasjoner: *Norges kirkesangforbund* og *Ung kirkesang*⁸. *Ung kirkesang* er delt inn fire regioner. Disse arrangerer regionale kortreff og kurs for kordirigenter. Fra sentralt hold tilbyr man korsommerskoler og kurs og materiale for korledere. De har tett samarbeid med komponister som jevnlig får bestilling på nye verk. Også gjennom *Norges kirkesangforbund* har komponister fått komposisjonsoppdrag på alt fra bibelspill, motetter, oratorium og salmer. Gjennom året blir medlemmene i Norges kirkesangforbund invitert til ulike kortreff, festivaler, kurs og andre arrangement.

Den norske kirke er seg bevisst sitt ansvar for å forvalte og fornye den kirkemusikalske kulturarven innen kormusikk. Pandemiens konsekvenser for kirkens korvirksomhet er tydelig: den har forsterket en allerede nedadgående tendens. Kirkerådet har derfor igangsatt et strategi- og analysearbeid sammen med regionale kulturrådgivere for å drøfte mulige tiltak og verktøy for å styrke dette viktige arbeidet. Arbeidet vil pågå høsten 2023 og våren 2024.

Orgelskoler og klubber

Kirken startet etablering av orgelskoler og klubber for drøyt 15 år siden. Lærerne har ofte flere elever, og samarbeider også med den lokale kulturskolen. Dette pionerarbeidet har en jevn tilvekst med potensiale for videreutvikling.

De fleste klubbene er organisert under *Ung kirkesang*. I 2022 var det innmeldt 12 klubber med 133 medlemmer under 26 år. *Ung kirkesang* hjelper bl.a. klubbene gjennom deres forvaltning av Frifondsmidler. *KIN – Kirkemusikksenter Nord* har sekretærfunksjon for *Nettverk for orgelpedagoger*. Nettverket arrangerer årlige fagsamlinger for orgelpedagoger. Orgelfestivalene i Stavanger og Bodø inviterer bredt og nasjonalt overfor orgelspillene ungdom. Kunnskaps- og formidlingsprogrammet *Orgelkids* er basert på et byggesett. Her lærer barn og unge hvordan et orgel bygges, og hvordan man spiller på det⁹.

Samarbeid med andre organisasjoner på musikkfeltet

Kirken har etablert et samarbeid med bl.a. Norges KFUK-KFUM og deres *Kulturskole for alle*¹⁰. Her brukes kirkene som øvings- og visningssted for elevene som er mellom 8-19 år. De får individuell instrumentundervisning, men også kurs, seminar o.l. innen produksjon, ledelse og låtskriverskole. For elever som ikke har anledning til å betale for undervisningen, er det opprettet en stipendordning man kan søke på.

Utredningen Den norske kirkes samfunnsøkonomiske bidrag til kultur og kulturarv

Avslutningsvis vil vi informere utvalget om at Den norske kirke har gitt Rambøll Norge i oppdrag å utrede kirkens samfunnsøkonomiske bidrag til kultur og

⁸ Se mer informasjon her: <https://www.kirkesang.no/> og <https://sang.no/>.

⁹ Se mer informasjon her: <https://www.kirken.no/nn-NO/fellesrad/narvik/kirkemusikk/orgelkids/>

¹⁰ Kulturskole for alle: <https://kulturforalle.no/>

kulturarv¹¹. Kirkens musikkvirksomhet blir selvsagt en del av denne utredningen som vil bli offentliggjort tidlig på nyåret 2024. Kirkerådet vil oversende utvalget rapporten så snart den foreligger.

Vi håper at vi med dette har gitt et bilde musikklivet i Den norske kirke som organisasjon, våre kulturfrivilliges innsats og våre utøveres virksomhet. Skulle utvalget ha behov for ytterligere informasjon om Den norske kirkes musikkvirksomhet, kan vår saksbehandler Turid S. Myrholt kontaktes, tm783@kirken.no.

Vi ønsker utvalget lykke til med utredningen og ser frem til mulighet for å delta på innspillsmøter og sende hørings svar.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

Jan Christian Kielland
Avdelingsdirektør, kirkefag og
økumenikk

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kultur- og likestillingsdepartementet,
Leder av NOU-utvalget musikk, prof.
Sigrid Røyseng

¹¹ Svenska kyrkan har gjennomført en slik rapport, se mer informasjon her: <https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/Svenska%20Kyrkans%20Samh%C3%A4llsekonomiska%20Bidrag%20till%20Kultur%20och%20Kulturarv.pdf>